

Laška ali rudeča detelja.

Res je veselo viditi, da se kmetovavci z laško deteljo (Inkarnatkle) vedno bolj pečajo; očitno je potem takem, da si čedalje bolj prizadevajo, več klaje si pridelati. Res je pa tudi, da le po ti poti je mogoče zemljo zboljšati, da jim bo več rodila; zakaj že od nekdanj je bil in bode gnoj iz hleva največji podpornik kmetijstva, naj rečejo nasprotniki kar koli hočejo. V fabrikah napravljeni gnoj pri vsi svoji koristnosti je in ostane le pomoč v sili; z njim ne bo kmet svojega kmetijstva nikoli na visoko stopnjo spravil, ker ta gnoj še sam za se potrebuje moči iz zemlje.

Laška detelja, ki ima cvetje rudeče kakor kri, je enoletna rastlina, to je, le enkrat se kosí; zato se seje le tako, da za-njo pride še kakošen drug sad na tisto njivo. Laška detelja je rastlina iz južnih krajev; zato ljubi tudi le bolj toplo podnebje. Na Laškem in na južnem Francozskem jo prav pogostoma sejejo, pa se tudi v drugih deželah, ki so po 1200 do 1600 čevljev nad morjem, še dosti dobro obnaša in spešno raste; vse naše slovenske dežele so za-njo pripravne. *) Najraje ima ilovnati in peščeno-ilovnati, pa ne mokri svet; v Pfalcu jo na peščenino sejejo. Ta detelja se mora spomladi pa tudi v jeseni sejati. Za spomladansko setev se jemlje na oral zemlje po 16 funtov semen, za jesensko pa 18 do 20 funtov. **)

Laška detelja ne stori tako dobro, če se med drugo žito, kakor navadna, seje. Zato jo sejejo kmetovavci raje spomladi samo; njiva, na katero se ta detelja seje, se mora pred zimo dobro preorati. Proti koncu malega serpana cvetè, in takrat dá najbogatejši pridelk. Če se med jarino žito seje, ni sicer tako rodovitna, žito se pa mora, med katerim detelja raste, požeti, sicer bi se, ako bi se kosilo, tudi nekoliko detelje pogubilo.

Ako se pa v jeseni seje na zimsko sternišče, kjer ni nobenega plevéla, ni družega potreba, kakor jo dobro zavleči; če je pa njiva plevélnata, se mora pred setvijo preorati. Ako je njiva še nekoliko močirna, je boljše, da se seme v sternišču zavleče, po preorani bi se znala njiva preveč presušiti, kar bi utegnulo semenu škodovati.

Kdor laško deteljo v začetku vélicege serpana seje, jo bo drugo leto že proti koncu majnika kosil.

Ako jo pa v jeseni seje, mu ne bo seme zastran dostikratne presuhe zemlje popolnoma ishajalo; bolhe in polži jo bojo preveč zdelali, česar se ni bati pri spomladanski setvi.

Dohtar Walc v Hohenheimu pravi, da ravno jesenska setev je najboljša in donaša na ravno tisti njivi dvojne pridelke, zato ker se na pokošeno deteljše pésa in kavra sadite, lan, ajda itd. sejejo. Posebno dobro je, za laško deteljo ogeršico sejati; zemlja je zato setev ugodna, ker jo pognojite korenine ravno tako kakor rudeča ali štajarska detelja močno zrahlajo. Potem takem so laška in štajarska detelja in pa rež za klajo sejana edine rastline, po katerih se ogeršica najbolj ponaša, in skor nikoli ne skazí, in reči se more, da laška detelja, čeravno ne pognoji zemlje tako kakor štajarska, vendar le svet, kjer raste, jako jako zboljša.

Kdor hoče k semenu laške detelje priti, mora posebno paziti, kdaj je zrela, ker zrelo seme rado s strokom vred odpade in se pogubi; najgotoviše tisti ravná, ki jo še

*) Seje se — pravijo gosp. fajmošter Zalokar v bukvah umnega kmetovanja — najbolje na kako sternišče v jeseni, sama kakor žito. Spomladi sgodaj zraste prej kakor ktera druga, tako, da se že mesca maja kosí, in taka njiva potlej za koruzo, krompir, za prosó ali za ajdo porabi. Tistim, kateri imajo malo klaje, pride dobro v pomoč.

Vred.

**) Dobí se seme tudi na vertu kmetijske ljubljanske družbe.

Vred.

nekoliko nezrelo požanje in v snope poveže, da pozorí. Če je seme že suho, se morajo snopi v rijuhe zaviti, da se seme ne otrese in ne pogubi, ter se domú pripelje. Če je pa ugodno in suho vreme, se zná ravno tako tudi na polji na razprostenih rijuhah iz stebel iztepsti. Stroče se zernja močno derží, zato se pa tudi ne dá lahko iztepsti, najlože se zernje iz stročja spravi, če se v stope kakor prosó pehati dá.

Pridela se 20 centov klaje in poldrugi do dveh centov semena. Na suhem in zračnem kraju hranjeno seme obderží dve leti svojo kaljivost. Ker laška detelja le eno leto raste, zato se mora pa tudi seme od prve rasti dobiti. Zelene ali sirove laške detelje noče živina izprva rada jesti, pa se je sčasoma vendar le privadi; po suhi detelji pa ravno tako sega kakor po vsaki drugi detelji.

W. W.

Golobje so polju dobrotniki.

Tudi golobje imajo svoje prijatle, pa svoje sovražnike. V nekterih nemških deželah je nekdanj postava prepovedovala, da zlasti manjši kmetovavci niso smeli imeti golobov, ker se je reklo, da delajo veliko škodo. Vse drugače je pa v Belgii, in Belgijanci so vendar prvi kmetovavci na svetu; oni špogajo golobe v posebnih golobnjakih na polji, katerim pravijo „Taubenthürme“; prepričani so namreč, da s tem, ker poberajo semena plevélne po polji, mu veliko več koristijo kakor pa škodujejo.

Čas, v katerem golobje utegnejo škodovati, seže malo čez en mesec, namreč ob pomladanski in jesenski setvi; takrat poberajo žitno in sočivno seme, ako se ne podorje hitro. Kakor hitro pa je setev podorana, pozobljejo le tisto seme, ki je na verhu obležalo; to pa tako sognjije, tedaj ni škoda za-nj, ako ga golobje pozobljejo. Če povžijejo tudi tisto, ki je pri žetvi iz klasja padlo, ni tudi nobena škoda, marveč pride na dobiček mladičem, ki se s tem upitajo. Tudi to, kar ogeršice in sočivja pozobljejo, ne znaša veliko.

Celo leto in dan pa se živijo golobje le od semen, ki jih pikajo iz tistih rastlin, ktere štejejo med plevél, kateri je ali polju škodljiv ali pa je celó strupen. Mlečka (Wolfsmilch) se razun golobov ne loti nobena druga žival; golobom pa nič ne škoduje.

Nova ajda na vertu kmetijske družbe v Ljubljani.

Na vertu kmetijske družbe v Ljubljani na spodnjih Poljanah smo vsejali letos spet za poskušnjo nekoliko nove ajde, tako imenovane sivke. Tako lepo stoji, da jo po pravici moremo „kraljico“ ajd imenovati, in vredna je, da jo pogleda, kdor je ravno v Ljubljani. Serčno bi želeli, da bi ji prizanesla letos slana, ki jo je lani tako neusmiljeno posmodila!

Gospodarske skušnje.

(Iz jaje zvediti: ali se bojo izvalili petelinčki ali piške) ni nova francozka najdba, ampak je že stara skušnja na Českem: Po moji vednosti — piše nek česk gospodar — letí sum na Francoza gosp. Génis-a, da je on to skrivnost našel, od ktere je v akademii učenega društva v Parizu govoril; al ne iz naturnih prikazkov, ampak le od naših českih kmetie je to zvedil, ktere že davnej to skrivnost poznajo. Tukaj Čehinje sploh terdijo, da se jajca, iz katerih se imajo petelinčki izvaliti, na špički na dolgost stegujejo in da se na njih koncu nekake temne lisice precej očitno vidijo; one od pišk so pa bolj tumpaste in nimajo tistih lisic. „Moje žene — pravi dalje — niso te znamenja nikoli prekanile.“